

כוח הסקרנות והלמידה

כוח הלמידה

הצלחת אדם בתפקידו בכל שטח ובכל תחום תלויה בכוח הלמידה. כוח הלמידה הוא השאיפה להרבות דעת, להבין יותר, להכיר יותר את החומר (הרוחני או הגשמי) שעוסקים בו, במטרה להוציא מתחת ידינו את הטוב ביותר.

מידת התקדמותו של אדם תלויה בכוח הלמידה. **ללא רצון למידה - אין התקדמות.**

כל עוד האדם תלמיד על ספסל הלימודים, כל הווייתו היא לימוד. אך בשעה של שינוי, כאשר הוא משנה את מעמדו מתלמיד - המקבל, למשפיע הנותן, התמורה החדה הזו, סכנה רבה בה.

בשעה שהוא מפסיק להיות "תלמיד", הוא עלול לאבד את כוח הלמידה שבו. וכאשר אדם מאבד ח"ו את כוח הלמידה, הוא מאבד את אפשרות ההתקדמות, ומנוע מלהגיע להצלחה מלאה.

לכן מחובתנו, לטובתנו, ללמדו כיצד יש לשמור את כוח הלמידה, ואיך לחזק אותה באופן תמידי.

"**חונך לנער על פי דרכו.**" תפקידנו ללמד לנער את סוד חכמת החינוך, שהיא **חכמת ההתלמדות התמידית.** ואז גם בי יזקין לא יסור מחכמת החינוך - להתלמד ולהוסיף להתלמד. כך יתפתח כל ימיו.

הצימאון ללימוד הוא הנכס היקר ביותר שנוכל להנחיל לילדינו!

(רבי חיים פרידלנדר, מסילות חיים בחינוך, חלק ב, עמ' יא, יח)

אינו קשה להכיר את אלה הילדים שעמים לא התעסקו, אם בגלל חוסר זמן ואם בגלל רצון, הבנה, ומסירות נכונה.

גם לילדים אלה יש נשמה שואלת, אבל תשובות לא ניתנו להם, ועל כן הפסיקו לשאול. כך חונכו לקהות נפשית ולאדישות כלפי העצמים שבסביבתם, ושאיפתם לדעת התנוונה.

רק אחרי שיבקרו בבית הספר במשך שנים יחזור כשרון הלמידה, אך גם אז לא יוכלו להשלים את אשר החסירו להשלמת אופיים.

(הרב שמשון רפאל הירש / אבני חינוך, עמ' קיא)

ניצני בקשת החכמה

המבט הראשון של הילד הקטן בהיוולדו מביע את השאלה - התמיהה "מה זאת?". האדם רוצה לדעת ולהבין כל מה שמתרחש מסביב לו. הילד שואל בשנותיו הראשונות בלי מילים, ועל ידי התשובות שהוא נותן לעצמו הוא לומד להכיר את סביבתו. גם כאשר יתפתח הילד ויגיע למדרגת הדיבור - הוא ימשיך לשאול, ולא ילאה מלשאול: "מה זאת?"

ואתה, אל תלאה מלענות לילדך ולהרוות את צמאונו לידיעות.

השאלות התמידיות מגלות את הנפש הבריאה של הילד, על כן יש לתת לו תשובות שאינן מזיקות לבריאות זו, ולהיזהר מתשובה שעלולה להשפיע לרעה על התפתחותו הרוחנית.

(רבי שמשון רפאל הירש / אבני חינוך, עמ' קמז)

הקניית דעת היא ההשפעה המרכזית של ההורים והמחנכים. המטרה היא להוציא את הבן לבגרות בכוחות שכליים מפותחים, בתפיסת עולם ברורה, והשקפה מבוססת.

יש לענות לשאלות הילד, לקרב הדברים לדעתו, ולא לדחות אותו באמירה: "כשתגדל תבין". **הסקרנות של הילד היא ניצני בקשת החכמה של המבוגר.** ילד הגדל בעולם תמוה ובלתי מובן, אור שכלו נכה, והחכמה נעשית מיותרת בעולמו. לא נתפלא אם אחר כך הוא לא יתעניין בלימוד.

(הרב שלנגר / אוהל יעקב ולא, עמ' 35)

לכל שאלה יש תשובה

פיתוח כוחות השכל מתחיל מהילדות ממש. יש לתת **הסבר פשוט** לילד על הנעשה עימו, ליידע במאורעות שהוא קשור בהם, ולא להוביל אותו בעולם סתום ונעלם, ומקרים בלתי מובנים.

ילד מרגיש השתתפות עמוקה במאורעות השמחה, או חלילה, הצער, שבמשפחה, והוא מבקש להבין את תוכנם. אם לא ניתנת לו הרגשת שותפות על ידי הסבר ושיחה, הוא נפגע קשות, ונוצר ריחוק מסוכן בינו למחנכי.

עם זאת חשוב להקפיד על **ההסבר הפשוט** הדרוש לו, ולא לנסות להכניסו למערכת חכמה גבוהה ממנו, וידיעות שאינן שייכות לתחמו.

(הרב שלנגר / אוהל יעקב ולא, עמ' 35)

אל ירע בעיניכם, כאשר הילד ישאל אתכם שאלות רבות ותכופות. עליכם לשמוח על שאלותיו, ולהשתדל למצוא את התשובות הנכונות והמתאימות.

אל תשביעו את נשמת ילדכם בדברי שוא ותפל, המטעים את הילד במושגיו על העצמים ועל היחסים ביניהם. אל תפטמו את רוחו בדברי שטות והבל! אל תביאו אותו לידי כך, שישאל אנשים בלתי אחראים הנמצאים בסביבתו.

דאגו לכך שיימצא בעיקר בסביבתכם. **האווירה הבריאה ביותר לנשמת ילדכם היא האווירה במחיצתכם, הורים בישראל!**

(רבי שמשון רפאל הירש / אבני חינוך, עמ' קמח)